

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Základní škola, Trutnov, R. Frimla 816

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy	Základní škola Trutnov, R. Frimla 816
Ředitelka školy	Mgr. Jitka Libřická
Zástupkyně ředitelky	Mgr. Milena Kočanová
Vedoucí vychovatelka	Eva Součková

Kontakty:

Telefon:	499 813 073, 732 606 764
E- mail:	skola@4zsrf.cz
Webové stránky:	www.4zsrf.cz
Platnost dokumentu:	od 1. 9. 2022
Vypracovala:	Eva Součková a kolektiv vychovatelek školní družiny.

Na základě dohody vychovatelek byla vytvořena základní struktura témat. Obsah témat není uzavřen, bude doplňován a pozměňován. Můžeme tak profilovat školní družinu „na míru“ podle potřeb a zájmů žáků, požadavků rodičů, podmínek i tradic školy.

Mgr. Jitka Libřická
ředitelka školy

Eva Součková
vedoucí vychovatelka

ZAMYŠLENÍ

„Musíme respektovat rozdíly mezi lidmi v jejich temperamentech i schopnostech, to, že člověk je aktivní tvořivá bytost. Není sice možné každé dítě všemu naučit, ale je možno zajistit mu porozumění a náležité výchovné vedení. Není možné učinit každé dítě nadprůměrně vzdělaným, ale je možno dát mu předpoklady, aby mohlo uplatnit své záliby a schopnosti, což bude nejspolehlivější základnou vývoje osobnosti. Je především v moci rodičů, učitelů a vychovatelů, aby naučili dítě nejen logicky a samostatně myslet, jednat a tvořit, ale i šťastně žít.“ Zdeněk Matějček

CHARAKTERISIKA ŠD

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. I pro školní družinu platí obecný cíl – výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka a to pomocí složek výchovy, označovaných jako rozumová, mravní, tělesná, estetická a pracovní. Chceme u dětí rozvíjet dovednosti potřebné pro život ve společnosti a prostřednictvím aktivit mimo vyučování ho vybavit žádoucími dovednostmi, vědomostmi a postoji. Chceme posilovat osobnost každého jedince, pomoci mu najít se, profilovat a dosáhnout úspěchu. Klademe důraz na vhodnou motivaci, radost z činnosti a povzbuzování.

Důležitou úlohu má školní družina také v prevenci sociálně patologických jevů. Nezapomínáme ani na to, že každé dítě, které právě absolvovalo školní vyučování, netouží potichu sedět a „být hodné“.

CO DĚTEM NAŠE ŠKOLNÍ DRUŽINA UMOŽŇUJE:

vyjádřit svůj názor
tvořit, poznávat, zkoumat, experimentovat, rozvíjet představivost
komunikovat s dětmi i dospělými, navazovat přátelství
spolupracovat v týmu
posílení zdravé sebeúcty - oceněním, pozitivním hodnocením

Naše školní družina chce vytvořit dětem klidné a tvořivé prostředí, kde mohou uplatnit své schopnosti a dovednosti, smysluplně vyplnit svůj volný čas, připravit je na život tak, aby byly úspěšné ve všech oborech a dokázaly se vyrovnat i s neúspěchy.

CÍLE VÝCHOVY V ŠD

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností, zvyšování sociálních kompetencí
- schopnost najít své místo ve skupině a společnosti
- formování životních postojů
- odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

ŠD se řídí ve své činnosti prováděcím předpisem k zákonu 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a to především vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Činnost školní družiny se uskutečňuje těmito formami:

- pravidelné (denní skladba zaměstnání)
- příležitostné (nad rámec oddělení, celodružinové akce, projekty)
- osvětové
- individuální práce
- otevřená nabídka spontánních činností

besedy

výklad

skupinová práce

komunitní kruh

dramatizace

vyprávění

doplňování

dílny

dotazníky

ankety

vycházky

testy

relaxace

pohybové aktivity

sportovní soutěže

exkurze

výlety

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

- odpočinkové činnosti mají odstranit únavu
- rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, převažuje aktivní odpočinek s pohybovými, sportovními a turistickými prvky
- hra a spontánní činnosti mohou být rušnější, což nelze považovat za nekázeň, ale za možnou relaxaci po soustředění ve vyučování
- zájmové činnosti, zde dominuje vlastní aktivita dětí, která jim přináší radost a uspokojení; aktivní činnost, zahánějící nudu a pocit nenaplněnosti
- příprava na vyučování – vypracování domácích úkolů se souhlasem rodičů, zábavné procvičování učiva formou didaktických her a soutěží, získávání doplňujících poznatků při praktických činnostech

Žákům se speciálními výchovnými a vzdělávacími požadavky bude, dle stupně a charakteru znevýhodnění, průběžně věnována zvláštní pozornost. Vychovatelky školní družiny se také zúčastnily kurzu nápravy specifických vývojových poruch učení a získaly tak odbornou způsobilost k výkonu nápravy dyslexie, dysgrafie a dysortografie na základních školách.

Pro rozvoj talentovaných žáků nabízí naše školní družina aktivity, které doplní jejich zájem (knihovna pro 2. stupeň, využití čítárny a kabinetů – po dohodě se správcem, využití počítačů).

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Pro svou činnost využíváme vlastní prostory zařízené jako herny, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám dětí mladšího školního věku. Dále využíváme, školní tělocvičny, knihovnu, počítačovou učebnu, učebnu hudební výchovy, hřiště atrium. Pro rozvoj čtenářských dovedností má družina i vlastní knihy a pravidelně odebíráme dětské časopisy. Jsme kvalitně vybaveni i pro výtvarné a pracovní činnosti.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

Zájmové vzdělávání je řízeno kvalifikovanými odborníky.

Vychovatelky se dle možností budou zúčastňovat vzdělávacích akcí v akreditovaných kurzech, organizačních porad, samostudia za účelem rozvíjení pedagogického i všeobecného rozhledu.

ZŠ odebírá odborné časopisy.

Osvědčení ze seminářů a školení pořádaných PC jsou založena.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Poplatek za ŠD je 200 Kč měsíčně, platba je uskutečňována pololetně.

BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ

Školní družina v době pobytu dětí na sebe bere odpovědnost za jejich bezpečnost a ochranu zdraví a plní povinnosti dohledu nad nezletilými (paragraf 422 občanského zákoníku). Pracovní řád pro zaměstnance školy a školských zařízení ukládá pedagogickým pracovníkům vykonávat nad žáky dozor.

Vychovatelky jsou proškoleny o předpisech PO a BOZP. Dodržují bezpečnostní předpisy v práci. Snaží se učinit všechna opatření, aby nebezpečí úrazu bylo minimalizováno. Dojde-li k úrazu, zajistí první pomoc, informuje rodiče a vyplní příslušnou dokumentaci.

DĚLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

ŠVP na naší ŠD je stanoven na dobu tří let.

Výhodou vytvoření programu pro celý vzdělávací cyklus je jeho operativnost, možnost reagovat na měnící se podmínky, propojování a přesouvání témat a realizace projektů během dlouhodobé docházky účastníků do školského zařízení.

• PODZIM

Zahájení školního roku.

Všichni jsme kamarádi.

Seznámení s řádem školní družiny.

Beseda o bezpečnosti při hrách v místnosti a venku.

Orientace v okolí školy.

Bezpečná cesta do školy – projekt.

Kouzelné slůvko prosím.

Barevný podzim – výtvarné a pracovní činnosti.

Vycházky do přírody, sběr přírodnin – voňavé potpouri.

Podzim na zahradě a v lese – výstava, ochutnávky, hmatová soutěž.

Zvířátka v lese. Ptáci na podzim.

Zdravověda – ošetřování odřenin, vyčištění rány, přelepení, obvazová technika.

Podzimní turnaj v kopané.

Sportovní hry – hry s míčem, orientace v prostoru

Zpěv lidových i populárních písní s doprovodem kytary a klavíru.

Karaoke.

• ZIMA

Zimní čas – rozdělení času.

Specifické zimní činnosti.

Rodina, domov – využití předvánočního času.

Výtvarná a pracovní část- papírové korále, řetězy, mexické ozdoby, malování na sklo.

Nastal čas vánoční - Vánoce u nás a ve světě.

Četba u adventního věnce – koledy.

O Vánocích, které nechtěly být.

Mezinárodní den muzeí – 12. ledna.

Týden zdraví – projekt – otužování – O bábě Chřipce.

Ve světě dinosaurů- návštěva knihovny, vyhledávání.

Být viděn – bezpečnost při přecházení.

Překážková dráha v tělocvičně.

Zdravověda – omrzliny, spáleniny, ošetření zlomenin.

Zpěv vánočních koled.

Seznámení s hudebními nástroji.

• JARO

Vyhánění zimy, vítání jara (Na svatého Jiří, pálení čarodějnic).
Velikonoce – malované vajíčko (kašírování).
Mlád'ata, písklata – výtvarná výchova.
Kvetoucí stromy. Rostoucí fazole a závod slunečnic.
Plakát na téma: „Řidiči zvolni, všude žijí děti!“
Modrá planeta – naše planeta.
Březen měsíc knihy a internetu.
Den vody – 22.3.
Duben měsíc čistoty lesů a měsíc ptactva.
Úklid kolem školy.
Spolupráce s ekologickým střediskem SEVER.
Moje maminka.
Krakonošův týden – projekt.
Sportovní hry – atletika – příprava na soutěže, turnaj ve vybíjené.
Zdravověda – bodnutí hmyzem, sběr léčivých bylin.
Děti v dopravě – chodci, cyklisté. Základní dopravní značky.
Výchovný koncert.
Orfovské nástroje – rytmická cvičení.

• LÉTO

Léto začíná- škola končí.
Na celém světě jsou děti.
Voda v přírodě – život ve vodě, papírové lodičky, koláž.
Práce s krabičkovou lupou – vyhledávání v atlasech – knihovna.
Výstava květin – soutěž jednotlivců v poznávání rostlin. Koktejl vůní.
Beruška - různé výtvarné techniky.
Práce s knihou Freda Mravenec.
Šipkovaná.
Místo kde bydlím – pověsti a báje z našeho města a okolí, orientace ve městě.
Atletické závody, nácvik tanečku, překážkové dráhy, kopaná.
Zdravověda – úpal, úžeh, drobná poranění. Bezpečnost při koupání.
Písničky k táboráku.
Lidové tanečky.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah výchovně vzdělávací činnosti je zpracován jako **nabídka** činností, ze které si vychovatelky vybírají podněty pro vlastní realizační plány a dílčí cíle.

Vychovatelky mají dostatek prostoru k tvořivé práci, mohou ji dobře přizpůsobovat v rámci svých oddělení konkrétním žákům a upravovat je v souladu s jejich dosavadní poznatkovou zkušeností i s aktuálními zájmy dětí.

Současný školní zákon vymezuje obsah zájmového vzdělávání jako náplň volného času zájmovou činností!

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Reprezentují v RVP aktuální okruhy problémů současného i budoucího světa a stávají se povinnou součástí školního vzdělávání.

Pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot, stávají se příležitostmi pro individuální uplatnění i pro vzájemnou spolupráci.

- výchova demokratického občana
- osobnostní a sociální výchova
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova
- mediální výchova

KLÍČOVÉ KOMPETENCE K NAPLNĚNÍ VOLNÉHO ČASU

Pro rozvoj řady kompetencí je zapotřebí pravidelný a dlouhodobý styk s vrstevníky. Pro život se potřebujeme naučit domluvit, vycházet a spolupracovat s dalšími lidmi – nejen s těmi blízkými a přáteli, ale i s někým kdo se odlišuje co do schopností, chování, zvyků, temperamentu a zájmů. Ideálním prostředím, kde se děti mohou učit, je přirozená vrstevnická skupina ve školní družině.

• **Kompetence k učení**

- započatou práci dokončí
- umí zhodnotit své výkony
- klade si otázky a hledá na ně odpovědi
- všímá si souvislostí mezi jevy
- získané vědomosti dává do souvislostí
- zná jednoduché textové zdroje pro učení (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy)

• **Kompetence k řešení problémů**

- všímá si dění i problémů a tyto jsou dítěti motivací k řešení dalších problémů a situací
- chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli
- rozlišuje správná a chybná řešení
- spontánně vymýšlí nová řešení

• **Komunikativní kompetence**

- ovládá řeč
- vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky
- komunikace je kultivovaná
- využívá ke komunikaci telefon
- zapojuje se aktivně do společenského dění školní družiny

• **Sociální a interpersonální kompetence**

- samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky
- projevuje citlivost a ohleduplnost
- rozpozná vhodné a nevhodné chování

- vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit
- je schopen odolat nátlaku vrstevníků chovat se nevhodným způsobem
- je schopen požádat o pomoc při řešení určitého problému
- ve skupině spolupracuje, dělí se o pomůcky, materiál
- dokáže se prosadit i podřídit - přijmout kompromis
- je tolerantní k odlišnostem mezi dětmi
- chápe pravidla společenského chování a běžně se jimi řídí
- je schopen respektovat jiné (spojení dětí různých věkových skupin se osvědčuje jako výhoda - starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším, všechny vedeme k tomu, aby respektovali jeden druhého)

- **Kompetence činnostní a občanské**

- učí se plánovat
- odhaduje rizika svých nápadů
- k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně
- uvědomuje si svá práva i práva druhých
- dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých (pěstovat zdravý životní styl)
- vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje
- chová se zodpovědně při krizových situacích (první pomoc, solidarita)
- zapojuje se aktivně do sportovních aktivit
- aktivně se zapojuje do zlepšování školního prostředí (péče o pokojové květiny, realizace vlastních nápadů, výzdoba ŠD, vedení k pořádku a čistotě, boj proti vandalismu)
- respektuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při různých činnostech

- **Kompetence k trávení volného času**

- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času
- umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech

EVALUACE A HODNOCENÍ

Hodnocení probíhá na úrovni družiny a oddělení. Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky i výsledky výchovně vzdělávacího procesu. Sledujeme individuální rozvoj žáků, jejich pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu. S dětmi o pokrocích, kterých dosahují, vhodným způsobem hovoříme.

Vnitřní evaluace:

- průběžné sebehodnocení práce vychovatelek
- hodnocení výchovné práce ŠD vedením školy
- hodnocení výchovné práce ŠD třídními učitelkami - vzájemná spolupráce, přehled o rozvoji dětí
- hodnocení klimatu ŠD (atmosféry)
- hodnocení realizace ŠVP

Vnější evaluace:

- zpětná vazba ze získaných informací od rodičů a dětí
- hodnocení zřizovatele a České školní inspekce
- hodnocení veřejnosti podle prezentace výsledků ŠD

Evaluace práce školní družiny a jejího ŠVP se zabývá:

- činností družiny jako specifického školského zařízení
- prací jednotlivých oddělení družiny - kvalita a efektivita
- působením činností a vychovatelek na jednotlivé děti
- personálním stavem školní družiny a úrovní dalšího vzdělávání vychovatelek (kurzy, samostudium)
- stavem materiálních podmínek (kvalita pracovního prostředí, vybavení nábytkem, pomůckami atd.)
- zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví

Techniky evaluace a hodnocení:

- průběžné denní hodnocení toho, co se povedlo, co ne a hledání příčin
- kolegiální rozhovor na pedagogických či provozních poradách
- neformální povídání o činnostech v ŠD, o svěřených dětech
- zpětná vazba bezprostředních reakcí dětí
- zpětná vazba - zájem rodičů o činnost ve školní družině
- veřejná prezentace výsledků činnosti družiny (veřejná vystoupení dětí, výstavky prací dětí)
- pozorování dětí, rozhovory s dětmi i rodiči
- testování, jak si děti poradí se zadanými úkoly
- prezentace ŠD prostřednictvím fotodokumentace

PRÁVA A POVINNOSTI DĚTÍ

Užívat spontánně celé prostředí ŠD za předpokladu dodržení určitých pravidel.

Účastnit nebo neúčastnit se aktivit nabízených pedagogem nebo ostatními dětmi.

Nerušit svým jednáním ostatní, pokud volí jinou činnost.

Podílet se na plánování programu, rozhodování ve společných záležitostech.

Vyjádřit svůj názor, naslouchat jiným.

Individuálně uspokojovat své tělesné potřeby.

Vykonávat samostatně činnosti související se samoobsluhou.

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH

Na podmínkách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budeme spolupracovat adekvátně s přihlédnutím k jejich handicapu s rodiči a se školou. Při výběru činností ve ŠD, při motivování a hodnocení žáků bude brán ohled na integraci těch, kteří mají speciální vzdělávací potřeby. V případě nutnosti budeme spolupracovat s odbornými pracovišti. Pokud je ve školní družině žák s mimořádným talentem, potom mu bude nabídnuta možnost využívání školní knihovny a přístup na internet. Při přípravě programu pro takového žaka spolupracuje vychovatelka školní družiny s učiteli základní školy, aby byly žákovi nabídnuty takové metody a formy práce, které by ho vhodně motivovaly a uspokojily.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno školní metodičkou prevence, výchovnou poradkyní, speciální pedagožkou ve spolupráci s ředitelkou školy a zástupkyní ředitelky. Výchovná poradkyně koordinuje činnost školního poradenského pracoviště.

ZÁVĚR

Děti vnímají svět kolem sebe a začínají se v něm orientovat. Všímají si vztahů mezi lidmi. Chtějí poznávat a tvořit, poznávají přírodu. Při řešení hravých úkolů, jejich dokončování a obměňování pociťují radost. Ta je prvním malým krůčkem k úspěchu. Touží po něm každý, kdo pracuje s dětmi. Úspěch znamená vidět rozzářené oči, úsměv na tváři, slyšet veselé a hlasité povzbuzování. Úspěch je obrovská odměna, které můžeme dosáhnout jen tehdy, když budeme dětem nablízku, budeme s nimi rozmlouvat, naslouchat jim a vnímat to, co nám sdělují.

OBSAH ŠVP

Identifikační údaje

Zamyšlení

Charakteristika ŠD

Cíle výchovy v ŠD

Formy vzdělávání

Obsah vzdělávání

Materiální podmínky

Personální obsazení

Ekonomické podmínky

Bezpečnost a ochrana zdraví

Délka a časový plán vzdělávání

Obsah vzdělávání

Průřezová témata základního vzdělávání

Klíčové kompetence k naplnění volného času

Evaluace a hodnocení

Práva a povinnosti dětí

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Závěr

Obsah ŠVP